

Putere, influență, control prin limbaj.
O analiză a discursului politic românesc

Teză de doctorat

Rezumat

Coordonator științific:
Prof. Univ. Dr. Elena DRAGOȘ

Doctorand:
Ioana-Silvia Tărău (căs. Sonea)

Cuprins:

Introducere	4
Capitolul I	7
1. De la pragmatică la lingvistică cognitivă	7
2. Antichitatea greacă. Discursul persuasiv – retorică și poezie.....	9
3. De la dimensiunea metafizică a limbajului la pragmatică.....	10
4. Pragmatica. Scurtă istorie a disciplinei	12
5. Actele de vorbire	14
6. Metafora și maximele conversaționale la Paul Grice.....	17
7. Metafora la Searle. De la sensul enunțului la intențiile vorbitorului.....	20
8. Davidson și adevărul metaforic	23
9. Teoria relevanței la Sperber și Wilson.....	25
10. Cognitivismul american sau o alternativă la miturile obiectivismului și subiectivismului în civilizația occidentală	27
10.1. Conceptele vagi. Importanța categorizării în formarea conceptelor	29
10.2. Metafora – de la o caracteristică a limbii la concept metaforic	30
10.3. Organizarea sistematică a conceptelor metaforice	32
10.4. Ce dezvăluie și ce ascunde conceptul metaforic	34
10.5. Câteva exemple	35
10.5.1. „România e un stat-femeie”	35
10.5.2. „Boli diverse”	37
10.5.3. „Cafteala politică”	38
10.6. Teoria metaforei conceptuale. Câteva observații critice	39
Capitolul al II-lea	41
1. La început a fost un telefon	41
2. Integrarea conceptuală. Cadru general	43
3. Spațiile mentale.....	46
4. „I’m the Crin of the world”.....	51
5. Integrarea conceptuală. Concepte centrale și relații vitale	62
6. Identitatea. „Când la Londra e ceață” – un exemplu.....	65
7. Victor și Viktor. What’s in a name? O paranteză.....	67
8. Tipuri de de rețele conceptuale	73
8.1. Rețele simple.....	73

8.2.	Rețele oglindă.....	75
8.3.	Rețele cu focus unic	77
8.4.	Rețele cu focus dublu sau cu focus multiplu	80
9.	Principii de eficiență.....	82
10.	Construcțiile contrafactice și rolul lor în comunicarea din sfera publică	89
10.1.	Analogie și identitate.....	97
11.	Critici ale teoriei integrării conceptuale.....	102
Capitolul al III-lea.....		109
1.	De la rațiune la emoții	109
2.	Conștiința și liberul arbitru.....	114
3.	Searle și construcția realității sociale.....	118
4.	Realitatea socială. Caracteristici, reguli de funcționare și instituții	123
5.	Liderii politici	126
6.	Emoțiile și limbajul uman	129
7.	Metafora căldurii/focului în presa românească	133
7.1.	<i>Arzător.....</i>	136
7.2.	<i>Înfocat și înflăcărat</i>	137
7.3.	<i>Înfierbântat și a fierbe</i>	140
7.4.	<i>Călduros</i>	143
7.5.	<i>A exploda și exploziv</i>	144
Concluzii		151
Anexe		163
Bibliografie.....		173

Cuvinte cheie: lingvistică cognitivă, pragmatică, metaforă, discurs politic

Obiectivul acestei lucrări este să identifice mecanismele care fac posibilă persuasiunea, manipularea și influențarea celorlalți prin intermediul limbajului. Am pornit în demersul nostru de la câteva întrebări privind apariția și procesarea sensului la nivel individual, ca urmare a unor procese cognitive interne, dar și la nivel social și cultural, ca urmare a cooperării dintre indivizi. Ne interesează, așadar, care este rolul pe care-l joacă limbajul în cunoașterea umană și în structurarea experienței individului în interacțiunea sa cu realitatea exterioară. E important să precizăm că nu ne plasăm în planul limbii, ci al limbajului ca o capacitate general umană și ceea ce dorim să descoperim nu este atât cum manipulează vorbitorii semne în interacțiunile lor verbale, ci cum apare, cum este procesat, receptat, interpretat și comunicat *sensul*.

Primul capitol cuprinde o comparație între două dintre disciplinele lingvistice ale ultimului secol – pragmatica și lingvistica cognitivă, analizând poziția fiecăreia dintre ele față de problemele enunțate mai sus. Pragmatica a provocat o schimbare de perspectivă radicală odată cu distincția pe care o face J. Austin în *How to Do Things With Words* (1975) între *enunțuri constataive* și *enunțuri performative*, între *propoziții cu valoare de adevăr* și *acte de vorbire*, iar explicațiile ulterioare ale lui Searle, Grice, Sperber și Wilson privind *intenționalitatea*, *maximele conversaționale*, *semnificația naturală* și cea *nonnaturală*, *inferențele*, *enunțurile literale* și cele *nonliterale* au contribuit la identificarea mai multor modalități prin care contextul contribuie la procesarea și transmiterea sensului între coparticipanții la situația de discurs. Prin opoziție, Lakoff și Johnson, reprezentanții primului val al lingvisticii cognitive, sunt interesați nu doar de felul în care se procesează sensul, ci chiar de apariția acestuia, ca rezultat al interacțiunii individului cu lumea. Poate cea mai valoroasă dintre propunerile lor este *teoria metaforelor conceptuale* care, în viziunea lingvisticii cognitive, nu reprezintă ornamente sau figuri de stil, ci mijloace prin care ne structurăm experiența, înțelegem realitatea și chiar creăm concepte abstracte, pornind de la conceptele de nivel bazic (care se nasc din interacțiunea corpului uman cu realitatea). Fiind de acord cu faptul că metafora este esențială nu doar limbajului, ci și gândirii, în general, rămâne, totuși, întrebarea dacă o parte din teoriile lor sunt aplicabile oricărui tip de fenomen lingvistic și, mai ales, oricărei comunități lingvistice și culturale. Dintre propunerile lor, cea privind modalitatea de *organizare sistematică* a conceptelor metaforice este,

în mod evident, cea mai utilă în analiza metaforei în discursul politic sau jurnalistic. Am exemplificat cu o serie de metafore extrase din articole din presa scrisă: „România e un stat femeie”, „Cafteala politică”, „Țara ca un pacient”, demonstrând caracterul sistematic al acestor metafore.

Capitolul al II-lea cuprinde o prezentare detaliată a *Teoriei Integrării Conceptuale* – care promite să explice o varietate de fenomene lingvistice (atât centrale, cât și periferice). Modelul teoretic este cel puțin interesant și, din punctul nostru de vedere, are calitatea de a fi ambițios, ocupându-se, ca în cazul lui Lakoff și Johnson, de construcția sensului ca proces dinamic. De data aceasta, explicația privind apariția sensului nu mai pornește de la schemele imagistice, ci de la așa-numitele „spații-mentale”. *Integrarea conceptuală* reprezintă o operație mentală elementară, profund imaginativă, însă centrală apariției chiar și celei mai simple gândirii (Fauconnier și Turner 2002: 20). Ea se referă la capacitatea ființei umane de a activa diferite *domenii* sau *spații mentale* și de a stabili conexiuni între acestea. „Integrarea conceptuală joacă un rol important în toate zonele cunoașterii și ale acțiunii umane, precum luarea de decizii, emiterea de judecăți și raționamente, creativitatea și invenția. E dinamică, suplă și activă în timpul proceselor gândirii” (Turner 2001: 17).

Spațiile mentale reprezintă „mici pachete conceptuale care se construiesc pe măsură ce vorbim sau gândim. Acestea sunt conectate la cunoștințe de tip schematic, păstrate în memoria de lungă durată, numite *cadre*, dar și la cunoștințe specifice de lungă durată. [...] Spațiile mentale sunt seturi activate de grupuri neuronale și se reprezintă, convențional, cu ajutorul unor cercuri, în vreme ce legăturile dintre elemente, corespunzând legăturilor neuronale coactivate de un anumit tip, sunt reprezentate cu ajutorul unor linii” (Fauconnier și Turner 2002: 20).

Spațiile mentale sunt, așadar, *provizorii*, pe de o parte, și *dinamice*, pe de altă parte. În plus, sunt structuri conceptuale *parțiale*, deoarece elementele pe care le selectează dintr-un domeniu mai larg (din așa-numitul cadru general) sunt doar cele necesare în situația discursivă respectivă. Cadrele rămân, totuși, activate în fundal „pentru a facilita construirea unor alte spații mentale posibile (Oakley 2008: 3). Două sau mai multe spații input se pot suprapune pentru a obține un *spațiu-amestec* (*blended space* în original), care e o construcție mentală de tipul „ca și cum”, preluată de vorbitori, remodelată, îmbogățită și, în cele din urmă, recrutată, la rândul său, într-o nouă rețea de integrare conceptuală, într-un joc potențial infinit, non-deterministic, aleatoriu și greu de controlat sau anticipat. Ceea ce, în opinia noastră, e dovada absolută a

incredibilei flexibilități cognitive și a creativității umane, pentru criticii teoriei spațiilor mentale a devenit un punct slab, pe care Gilles Fauconnier și Mark Turner încearcă să-l „remedieze” prin așa-numitele principii de eficiență în *The Way We Think* (Fauconnier și Turner 2002), prin care încearcă să propună câteva reguli privind felul în care acționăm asupra relațiilor vitale dintre spațiile mentale aparținând unei rețele conceptuale (*timp, spațiu, cauză-efect, identitate, schimbare, rol, analogie, asemănare, unicitate, reprezentare*).

Este convingerea noastră că jocul persuasiunii din discursul politic (și nu numai) se bazează adesea pe capacitatea spațiilor-amestec de a *simula* cât se poate de credibil realitatea, de a propune *scenarii* și *povești*, trimitând permanent la spațiile-input care pot (sau nu) să fie construite pe experiența directă. Amestecul dintre real, experiență trăită, percepție directă, cunoștințe și amintiri stocate în memoria de lungă durată, senzații și emoții asociate cu un anumit eveniment, se dovedește a fi extrem de puternic în eforturile pe care personajele de pe scena publică le fac pentru a convinge sau chiar a manipula auditoriul.

Construcția în timp real a sensului este, cum remarcam mai sus, un proces *dinamic*, în care vorbitorul va integra informații noi (chiar de la nivelul percepției, spre exemplu) cu altele preluate din memoria de lungă durată. În consecință, sensul va fi mereu legat de un context specific, iar dacă acest context nu există „vorbitorul îl va crea el însuși, pe baza cunoștințelor sale anterioare despre situațiile tipice” (Coulson 2000: 25). Dorind să verificăm importanța contextului în înțelegerea unei secvențe de discurs, am cerut unor vorbitori din afara spațiului cultural românesc să interpreteze o serie de enunțuri și o caricatură, având ca subiect relațiile dintre personajele politice de pe scena publică. Rezultatele au demonstrat că vorbitorii sunt capabili să recreeze un context și să construiască un spațiu perfect coerent, fără a avea cunoștințe prea multe despre realitatea concretă la care se refereau textele (sau imaginile). În mod „miraculos”, vorbitorul reușește să comunice, iar receptorul reușește să interpreteze corect ceea ce e comunicat despre un fapt care îi este în totalitate necunoscut, că ironia, inferențele fine, aluziile, umorul, sunt transmisibile de la un interlocutor la altul, fără cunoștințe despre entitățile la care se referă secvența de discurs, doar datorită, pe de o parte, faptului că împărtășesc un spațiu cultural (relativ) comun și, pe de altă parte, pentru că receptorul e *sensibil* la intențiile vorbitorului. Vorbitorul creează, receptorul recreează. Dacă Teoria Spațiilor Mentale privește cogniția ca fiind plasată exclusiv în interiorul nostru, ca indivizi, aici ea se naște între co-participanții la discurs.

Integrarea spațiilor mentale e un proces care predispune la concluzii părtinitoare și subiective, pentru că operațiile pe care le presupune au loc automat, dincolo de orizontul observației conștiente. Identitatea, bunăoară, privită, de obicei, ca un fapt cert, este rezultatul unor procese imaginative complexe. Chiar în cazul numelor proprii, care indică o entitate concretă în lumea reală, crearea identității e mult mai complexă decât pare. Recrutând diferite personaje în spațiile mentale, nu le vom integra aproape niciodată în totalitatea lor, ci doar cu acele caracteristici care ne interesează, pentru a obține rezultatul dorit și pentru a permite scenariului pe care-l propunem să funcționeze. Pentru ilustrarea mecanismelor persuasive, am propus aici un scurt studiu de caz: imaginea Elenei Udrea, așa cum este construită de presă ori de adversarii politici.

Așadar, potrivit Teoriei Spațiilor Mentale, la baza construcției sensului stau adesea procesele noncompoziționale, iar satisfacerea condițiilor de adevăr se dovedește mai puțin importantă decât productivitatea proceselor imaginative. Concentrându-ne pe rolul major pe care-l joacă imaginația în integrarea noilor informații, devenim conștienți de caracterul flexibil al sensului unui enunț, de construcția continuă a sensului.

În finalul celui de-al II-lea capitol, am trecut în revistă câteva dintre criticile aduse Teoriei Integrării Conceptuale. O vom menționa doar pe cea mai importantă: cu toate că se declară adepții unui model care privește construcția sensului ca pe ceva dinamic, ei reprezintă spațiile mentale ca pe niște cercuri, iar elementele din interiorul lor ca pe niște puncte sau obiecte pe care vorbitorii le extrag, le combină, le plasează în noile spații amestec și, deși acest întreg proces e într-adevăr dinamic, nu este la fel de evident că și conceptele se nasc în urma unui proces la fel de dinamic. Terminologia pe care o folosesc – *pachete*, *spații*, *amestec* –, dar și reprezentarea grafică aleasă conduc către un model static, în care granițele care separă diferite elemente conceptuale sunt clare, iar pentru construcția unor noi spații mentale, vorbitorul trebuie să „extragă” obiecte din spațiile input și să le mute acolo unde e nevoie de ele, ceea ce nu e întocmai coerent cu un model dinamic, care se bazează pe conexiuni permanente între elemente. Neajunsul e corectat de Michael Spivey în *Continuity of Mind (2008)*, care susține că, în fapt, conceptele nu sunt fixate pe baza unor trăsături, nefiind, de altfel, fixate în niciun fel, iar interpretarea care se dă obiectului pe parcursul producerii limbii este, la fiecare utilizare, alta. Prin *reprezentare* vom înțelege *un proces mental continuu* în timp, un tipar parțial activ și care se suprapune în permanență cu altele. Conceptele se nasc din *activitatea* unor grupuri neuronale.

„Mintea umană este, în mod constant în mișcare. Nu primește stimuli individuali cărora să le atașeze o interpretare individuală” (Spivey 2008: 20), prin simplul fapt că, în lumea reală, nici nu există stimuli individuali, iar întâlnirea noastră cu realitatea exterioară e mereu complexă.

Printre concluziile capitolului al II-lea s-a numărat și aceea că deși apariția sensului depinde de operații cognitive interne, ea trebuie privită și ca rezultat al cooperării între indivizi. Prin urmare, în capitolul al III-lea am luat în discuție două elemente pe care lingvistica cognitivă le ignoră, în mod tradițional: legătura emoțiilor cu rațiunea și rolul mediului cultural și social în apariția sensului.

Ultimul capitol cuprinde trei mari părți: o primă parte care tratează importanța emoțiilor în apariția sensului, o a doua care vorbește despre construcția realității sociale și ultima parte, în care propunem o analiză practică integrată a metaforii căldurii în presa românească scrisă.

Potrivit lui Antonio Damasio (2005), rațiunea nu e atât de pură pe cât credem sau pe cât ne-am dori. Emoțiile și sentimentele nu sunt doar niște „intruși”, ci parte integrată a rețelei, „la bine și la rău”. Atât zonele creierului care sunt responsabile de așa-numitele operații înalte, cât și cele răspunzând de operațiile elementare, hipotalamusul, cortexul prefrontal sau trunchiul cerebral cooperează în procesul de apariție a gândirii. Zonele care răspund de reglarea emoțiilor sau a sentimentelor, dar și a funcțiilor organismului necesare supraviețuirii, se află în permanentă legătură cu părțile corpului, incluzându-le, astfel, în lanțul de operații care dau naștere rațiunii, comportamentului social și creativității. Emoțiile și sentimentele joacă un rol important în tot ceea ce înseamnă rațiune umană.

Concluzia e relevantă în contextul analizei discursului politic, din mai multe puncte de vedere. Pe de o parte, adevărul obiectiv, judecata rece, decizia pur rațională devin simple mituri. Pe de altă parte, însă, descoperirea lui Damasio sprijină foarte frumos întreaga arhitectură a lingvisticii cognitive care încearcă să demonstreze că apariția sensului se produce prin integrarea informațiilor la care ființa umană are acces, indiferent de natura acestora (perceptuală, afectivă etc.). În cuvintele lui LeDoux, „gândirea umană nu poate fi înțeleasă complet dacă ignorăm emoțiile și motivațiile. Pentru ca o minte să gândească („in order for a mind to think” în original), trebuie să jongleze cu diferite stări mentale” (LeDoux 2003: 85). Relevantă este și constatarea că, pentru a funcționa corect ca membru al unui grup, fie că e vorba de luarea de decizii, de stabilirea de relații sociale, emoțiile nu pot lipsi.

În partea a doua a ultimului capitol propunem o deschidere către contextul social și cultural, tratând aceleași teme – construcția sensului, importanța emoțiilor, relația emoții-alegere, dar și problema liberului arbitru – însă așa cum se nasc sau se manifestă acestea între indivizii participanți la discurs. Ne-am oprit aici asupra a ceea ce Searle numește „construcția realității sociale”, a rolului pe care liderii (formali, informal) îl joacă în controlul sau distribuția puterii sociale, asupra importanței instituțiilor politice și a „ontologiei” lor etc. În ceea ce privește liberul arbitru, în viziunea cognitivă, impresia că deciziile pe care le luăm sunt rezultatul libertății individuale este mai degrabă greșită, întrucât suntem mereu influențați de factori de care nu suntem în totalitate conștienți, iar controlul pe care îl avem asupra reacțiilor noastre sau asupra felului în care acționăm e mai limitat decât credem. În *Freedom and Neurobiology. Reflections on Free Will, Language and Political Power* (2004), J. R. Searle se vede obligat să recunoască faptul că existența liberului arbitru nu poate fi demonstrată, însă, pentru buna funcționare a societății, va trebui să ne comportăm ca și cum ar exista. În cazul ideal, susține Searle, *știu* care sunt motivele care m-au determinat să iau o decizie, în ciuda chestiunilor legate de inconștient. Pot, așadar, vorbi de libertatea de alegere. Poziția noastră aici a fost că o modalitate mai simplă de a rezolva această dilemă este să ne întoarcem la ideea de mișcare, de „continuitate a minții”, întrucât o perspectivă dinamică asupra lucrurilor ne permite o înțelegere mai largă și mai profundă a acțiunilor umane și a motivațiilor din spatele acestora, în comparație cu o abstractizare de tipul *cazului ideal*. Credem că, dimpotrivă, e important să fim conștienți de faptul că, în spatele propriilor decizii, se ascund motive cât se poate de variate, dar acest lucru nu le răpește din „raționalitate”, în special dacă acceptăm ideea că rațiunea nici nu este posibilă în absența motivațiilor respective și a informațiilor legate de stările emoționale.

Luând în considerare cazul concret al deciziei de natură politică, nu credem că trebuie să privim libertatea de a alege ca pe o condiție care există *in pofida* condiționărilor de natură neurologică, nici să ne imaginăm că decizia pe care am luat-o e pur rațională, ignorând astfel influența stărilor emoționale sau a inconștientului asupra acțiunilor noastre. Cum putem, atunci, să vorbim despre liber arbitru, când însăși funcționarea creierului uman ne indică faptul că există numeroși factori implicați în deciziile „raționale” de care nu suntem conștienți? În primul rând, faptul că funcționarea creierului se bazează pe stabilirea unui număr infinit de conexiuni între informațiile pe care le extragem din interacțiunea cu lumea și pe care le înnoim *permanent* face ca reacțiile noastre și deciziile pe care le luăm să fie imprevizibile. Ființa umană e capabilă să

combine informații noi cu altele stocate în memorie, să le integreze, să creeze și să recreeze legături de cele mai multe ori impredictibile, ea este mai greu de influențat decât ne imaginăm. Pe scurt, noi am văzut în bogăția de elemente implicate în procesele de gândire, fie ele conștiente sau inconștiente, tocmai o garanție și nu o limitare a libertății individuale, prin imposibilitatea manipulării conexiunilor potențial infinite pe care le stabilim, în timp real, în întâlnirea cu lumea și cu celălalt.

În privința legăturii limbă-emoții, există două poziții radical diferite: una care susține că emoțiile și sentimentele sunt universale și alta, potrivit căreia nu doar că nu putem *ști* ce simțim fără ajutorul cuvintelor (legătura gândire-limbă fiind indisolubilă), ci chiar *simțim* lucruri diferite, în funcție de inventarul de termeni pe care propria limbă ni-l oferă pentru a ne descrie emoțiile. Categorizarea stărilor emoționale depinde de limba și de cultura celui care le cercetează și trebuie privită în context și chiar diacronic, pentru a înregistra modificările care au loc, în timp, în sfera semantică în cauză. În ceea ce ne privește, am considerat că nu există niciun motiv pentru care ar trebui să alegem între cele două puncte de vedere: dimensiunea „biologică” a emoțiilor (indiscutabilă) și cea culturală, iar, în ultima parte a lucrării, ne vom folosi de ambele în încercarea de a explica fenomenele lingvistice.

În final, am oferit un model de analiză a metaforei căldurii în presa românească, integrând mai multe instrumente de investigație, pentru a obține o imagine clară și, pe cât posibil, completă a fenomenului. Am început cu o primă etapă, în care am identificat metafora de bază (după modelul lui Lakoff), apoi am privit expresiile din perspectiva teoriei dinamicii forțelor (ca la Talmy), am extins, analiza la spațiile mentale și integrarea lor conceptuală și, în final, am privit fenomenul în context cultural românesc, extrăgând câteva concluzii interesante:

1. Termenii *arzător* și *exploziv* au la bază metafora „evenimentul ca accident neprevăzut” („Ce arde?”), de aici utilizare lor cu precădere în contexte care implică ideea e urgență.
2. *Înfocat* și *înflăcărat* pornesc de la metafora de bază „emoția e foc ce arde”, dar provin, în comunicarea politică, din metafora de nivelul al doilea – „relațiile în politică sunt relații de iubire”.
3. *Înfierbântat* și *a fierbe* provin din metafora „furia e foc ce arde” și sunt, la fel ca *înfocat* și *înflăcărat*, utilizate cu sens adesea ironic.

O concluzie aici a fost că, deoarece vorbitorul asociază termenii cu reacțiile pe care le avem sub impactul unor emoții puternice precum iubirea sau furia, contextele în care apar acești

termeni vor avea deseori încărcătură ironică. Este o modalitate de a taxa vorbitorul când manifestările potrivite sferei private sunt transferate în cea publică.

Lucrarea se încheie cu analiza a două metafore complexe, inovatoare – „Mămăliga explodează” și „Gulașul explodează”, pentru a explica apariția sensului, nu doar la nivel individual, ci ca rezultat al cooperării între membrii aceleiași comunități culturale. Am propus un nou tip de reprezentare grafică a rețelei conceptuale, pornind de la modelul lui Fauconnier și Turner, dar incluzând informații despre evoluția în timp și despre rolul pe care comunitatea lingvistică și culturală l-a jucat în geneza expresiilor respective. Una dintre mizele lucrării, așadar, este să demonstreze că este posibilă o analiză în mai multe etape a fenomenelor lingvistice, care să includă dimensiunea cognitivă, emoțională, socială și culturală, atât în sincronie, cât și în diacronie. A renunța la oricare dintre aceste dimensiuni rezultă în imposibilitatea de a explica fenomenul în mod corect, întrucât fiecare dintre elemente ocupă un loc la fel de important în nașterea sensului.

Bibliografie

Dicționare și enciclopedii:

1. Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana. 2005. *Dicționar de științe ale limbii*. București: Nemira.
2. Ducrot, Oswald, Schaeffer, Jean-Marie, Abroux, Marielle, Bassano, Dominique, Boulakia, Georges. 1996. *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*. Dicționarele Babel. București: Babel.
3. Ducrot, Oswald, Todorov, Tzvetan. 1972. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage*. Paris: Seuil.
4. Malmkjaer, Kirsten. 2004. *Linguistics Encyclopedia*. Routledge.
5. Matthews, P. H. 2007. *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*. Oxford University Press.
6. Moeschler, Jacques, Reboul, Anne. 1999. *Dicționar enciclopedic de pragmatică*. Instrumente. Cluj: Echinox.

Volume de specialitate:

1. Adam, Jean-Michel, Bonhomme, Marc. 1997. *L'argumentation publicitaire. Rhétorique de l'éloge et de la persuasion*. Nathan.
2. Allan, Keith, Jaszczolt, Kasia M., ed. 2012. *The Cambridge Handbook of Pragmatics*. Cambridge University Press.
3. Aristotel. 2004. *Retorica*. Traducere de Maria Cristina Andrieș. Ediție bilingvă. Cogito. București: IRI.
4. Austin, John Langshaw. 1975. *How to Do Things with Words*. Harvard University Press.
5. Austin, John L. 2005. *Cum să faci lucruri cu vorbe*. Traducere de Sorana Corneanu. Paralela 45.
6. Benveniste, Émile. 2000. *Probleme de lingvistică generală*. Traducere de Lucia Dumitru. Alpha. București: Universitas.
7. Berger, Peter L., Luckmann, Thomas. 2008. *Construirea socială a realității. Tratat de sociologia cunoașterii*. Traducere de Alex. Butucelea. Cărți cardinale. București: Art.
8. Betea, Lavinia, Dorna, Alexandre (coord.). 2008. *Psihologia politică. O disciplină societală*. Curtea Veche.
9. Bourdieu, Pierre, Thompson, John B.. 2012. *Limbaj și putere simbolică*. București: Art.
10. Castells, Manuel. 2000. *The Rise of The Network Society. The Information Age: Economy, Society and Culture*. Wiley.
11. Castells, Manuel. 2011. *The Power of Identity. The Information Age: Economy, Society, and Culture*. John Wiley & Sons.
12. Castells, Manuel. 2013. *Communication Power*. Oxford University Press.
13. Changeux, Jean-Pierre P., Damasio, Antonio, Singer, Wolf. 2006. *Neurobiology of Human Values*. Springer Science & Business Media.
14. Chomsky, Noam. 2006. *Language and Mind*. Cambridge University Press.
15. Coșeriu, Eugeniu. 1996. *Lingvistica integrală*. Editura Fundației Culturale Române.
16. Coșeriu, Eugeniu. 1999. *Introducere în lingvistică*. Editura Echinox. Cluj-Napoca.
17. Coulson, Seana. 2006. *Semantic Leaps. Frame-Shifting and Conceptual Blending in Meaning Construction*. Cambridge University Press.
18. Cruse, Alan. 2000. *Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics*. OUP Oxford.
19. Cuillenburgh, J.J. Van, Scholten, O., Noomen, G. W.. 1998. *Știința comunicării*. București: Humanitas.
20. Damasio, Anthony. 2005. *Descartes' Error. Emotion, Reason, and the Human Brain*. Penguin.
21. Damasio, Anthony. 2000. *The Feeling of What Happens. Body and Emotion in the Making of Consciousness*. Harcourt Incorporated.
22. Damasio, Anthony. 2010. *Self Comes to Mind. Constructing the Conscious Brain*. Pantheon Books.
23. Damasio, Antonio R. 2010. *În căutarea lui Spinoza. Cum explică știința sentimentele*. București: Humanitas.
24. Damasio, Antonio. 2012. *Self Comes to Mind. Constructing the Conscious Brain*. Vintage Books.

25. Dancygier, Barbara, Sweetser, Eve. 2005. *Mental Spaces in Grammar. Conditional Constructions*. Cambridge University Press.
26. Davidson, Donald. 1984a. *Truth and Interpretation*. Oxford: Clarendon Press.
27. Davidson, Donald. 1984b. *Inquiries Into Truth and Interpretation*. Oxford: Clarendon Press.
28. Dâncu, Vasile Sebastian. 2000. *Țara telespectatorilor fericiți. Contraideologii*. Alternative 8. Cluj-Napoca: Dacia.
29. Dijk, Teun Adrianus van. 1997. *Discourse as Social Interaction*. Vol. 2. Discourse Studies : A Multidisciplinary Introduction. London Thousand Oaks New Delhi: Sage Publications.
30. Dijk, Teun Adrianus van. 1998. *Discourse as Structure and Process*. Vol. 1. Discourse Studies : A Multidisciplinary Introduction. London Thousand Oaks New Delhi: Sage Publications.
31. Dragoș, Elena. 2000. *Introducecere în pragmatică*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
32. Deirdre, Wilson. 2011. „Parallels and differences in the treatment of metaphor in relevance theory and cognitive linguistics”. *Intercultural Pragmatics*, nr. 8-2: 177-96.
33. Eco, Umberto. 2008. *Apocaliptici și integrați. Comunicații de masă și teorii ale culturii de masă*. Collegium. Iași București: Polirom.
34. Edelman, Gerald M. 1992. *Bright Air, Brilliant Fire. On the Matter of the Mind*. BasicBooks.
35. Engel, Pascal, Rorty, Richard. 2007. *La ce bun adevărul?* Editura Art.București.
36. Evans, Vyvyan, Pourcel, Stephanie. 2009. *New Directions in Cognitive Linguistics*. John Benjamins Publishing.
37. Fauconnier, Gilles. 1994. *Mental Spaces. Aspects of Meaning Construction in Natural Language*. Cambridge University Press.
38. Fauconnier, Gilles. 1997. *Mappings in Thought and Language*. Cambridge University Press.
39. Fauconnier, Gilles, Turner, Mark. 2002. *The Way We Think. Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities*. Basic Books.
40. Foucault, Michel. 2008. *Cuvintele și lucrurile*. Traducere de Bogdan Ghiu. Biblioteca RAO. București: RAO.
41. Foucault, Michel. 2007. *Nașterea biopoliticii. Cursuri ținute la Collège de France (1978-1979)*. Traducere de Bogdan Ghiu. Panopticon. Cluj-Napoca: Idea Design & Print.
42. Fried, Joseph. 2008. *Democrats and Republicans-Rhetoric and Reality. Comparing the Voters in Statistics and Anecdotes*. Algora Publishing.
43. Geeraerts, Dirk. 2010. *Theories of Lexical Semantics*. OUP Oxford.
44. Geeraerts, Dirk, Cuyckens, Hubert. 2007. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford University Press.
45. Geeraerts, Dirk, Gitte, Kristiansen, Peirsman, Yves. 2010. *Advances in Cognitive Sociolinguistics*. Walter de Gruyter.
46. Gibbs, Raymond W. 1994. *The Poetics of Mind. Figurative Thought, Language, and Understanding*. Cambridge University Press.
47. Gibbs, Raymond W. 1999. *Intentions in the Experience of Meaning*. Cambridge University Press.
48. Gibbs, Raymond W. 2005. *Embodiment and Cognitive Science*. Cambridge University Press.
49. Gibbs, Raymond W., Colston, Herbert. 2007. *Irony in Language and Thought. A Cognitive Science Reader*. Psychology Press.
50. Gibbs, Raymond W. (coord.). 2008. *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. New York: Cambridge University Press.
51. Glynn, Dylan, Fischer, Kerstin. 2010. *Quantitative Methods in Cognitive Semantics. Corpus-Driven Approaches*. Walter de Gruyter.
52. Goldberg, Adele E. 1995. *Constructions. A Construction Grammar Approach to Argument Structure*. University of Chicago Press.
53. Gonzalez-Marquez, Monica (coord.). 2007. *Methods in Cognitive Linguistics*. John Benjamins Publishing.
54. González, María de los Ángeles Gómez, Ibáñez, Francisco José Ruiz de Mendoza, García, Francisco González, Downing, Angela. 2014. *The Functional Perspective on Language and Discourse. Applications and Implications*. John Benjamins Publishing Company.
55. Grice, H. Paul. 1991. *Studies in the Way of Words*. Cambridge, London: Harvard University Press.
56. Gries, Stefan Th. 2009. *Quantitative Corpus Linguistics. A Practical Introduction*. Routledge.
57. Gries, Stefan Th, Stefanowitsch, Anatol. 2007. *Corpora in Cognitive Linguistics. Corpus-Based Approaches to Syntax and Lexis*. Walter de Gruyter.
58. Groblacher, Alex. 2004. *Comunicare politică. O abordare practică*. Fundația Konrad Adenauer. București:

59. Gross, Peter. 1999. *Colosul cu picioare de lut. Aspecte ale presei românești post-comuniste*. Traducere de Irene Joanesu. Collegium. Iași: Polirom.
60. Habermas, Jürgen. 2008. *Etica discursului și problema adevărului*. Traducere de Mădălin Roșioru. Demonul teoriei 10. Editura Art.București.
61. Hampe, Beate, Grady, Joseph E.. 2005. *From Perception to Meaning: Image Schemas in Cognitive Linguistics*. Walter de Gruyter.
62. Hayakawa, Samuel Ichiyé, Hamalian, Leo, Wagner, Geoffrey. 1964. *Language in Thought and Action*. 2nd edition. New York Chicago San Francisco Atlanta: Harcourt, Brace & World.
63. Humboldt, Wilhelm von. 2008. *Despre diversitatea structurală a limbilor și influența ei asupra dezvoltării spirituale a umanității*. Traducere de Eugen Munteanu. Humanitas. București.
64. Huxley, Aldous. 1965. *Brave New World & Brave New World Revisited*. Harper & Row Publishers. New York.
65. Ibáñez, Francisco José Ruiz de Mendoza, Cervel, M. Sandra Peña. 2005. *Cognitive Linguistics: Internal Dynamics and Interdisciplinary Interaction*. Walter de Gruyter.
66. Jackendoff, Ray. 1992. *Semantic Structures*. MIT Press.
67. Jackendoff, Ray. 2002. *Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution*. Oxford University Press.
68. Jackendoff, Ray. 2007. *Language, Consciousness, Culture: Essays on Mental Structure*. MIT Press.
69. Jaynes, Julian. 2000. *The Origin of Consciousness in the Breakdown of the Bicameral Mind*. Houghton Mifflin Harcourt.
70. Johnson, Mark. 1993. *Moral Imagination: Implications of Cognitive Science for Ethics*. University of Chicago Press.
71. Johnson, Mark. 2013. *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. University of Chicago Press.
72. Karnoouh, Claude. 2001. *Adio diferenței : eseu asupra modernității târzii*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. Panoptikon. Idea Design & Print.Cluj-Napoca.
73. Kövecses, Zoltán. 2000. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge University Press.
74. Kövecses, Zoltán. 2002. *Metaphor : A Practical Introduction*. Oxford University Press.
75. Kövecses, Zoltán. 2005. *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. Cambridge University Press.
76. Kövecses, Zoltán. 2006. *Language, Mind, and Culture : A Practical Introduction: A Practical Introduction*. Oxford University Press.
77. Kristiansen, Gitte, Dirven, René. 2008. *Cognitive Sociolinguistics: Language Variation, Cultural Models, Social Systems*. Walter de Gruyter.
78. Lakoff, George. 1987. *Women, Fire, and Dangerous Things*. University of Chicago Press.
79. Lakoff, George. 1999. *Philosophy in the Flesh: The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought*. Basic Books.
80. Lakoff, George. 2001. *Metaphors of terror*. University of Chicago Press.
81. Lakoff, George. 2002. *Moral Politics: How Liberals and Conservatives Think, Second Edition*. University of Chicago Press.
82. Lakoff, George. 2004. *Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate*. Chelsea Green Publishing.
83. Lakoff, George. 2006a. *Whose Freedom? The Battle over America's Most Important Idea*. Macmillan.
84. Lakoff, George. 2006b. *Thinking Points. Communicating Our American Values and Vision*. Macmillan.
85. Lakoff, George, Johnson, Mark. 1980. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press.
86. Lakoff, George, Turner, Mark. 1989. *More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. University of Chicago Press.
87. Lakoff, George, Wehling, Elisabeth. 2012. *The Little Blue Book: The Essential Guide to Thinking and Talking Democratic*. Simon and Schuster.
88. Lakoff, Robin Tolmach. 1990. *Talking Power: The Politics of Language*. BasicBooks.
89. Landwehr, Claudia. 2009. *Political Conflict and Political Preferences: Communicative Interaction Between Facts, Norms and Interests*. ECPR Press.
90. Langacker, Ronald W. 1987. *Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites*. Stanford University Press.
91. Langacker, Ronald W. 2002. *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Walter de Gruyter.

92. Langacker, Ronald W. 2008. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press.
93. Langacker, Ronald W. 2009. *Investigations in Cognitive Grammar*. Walter de Gruyter.
94. LeDoux, Joseph. 2003. *Synaptic Self: How Our Brains Become Who We Are*. Penguin.
95. Levinson, Stephen C. 1983. *Pragmatics*. Cambridge University Press.
96. Levinson, Stephen C. 2000. *Presumptive Meanings: The Theory of Generalized Conversational Implicature*. MIT Press.
97. Lutz, Catherine A., Abu-Lughod, Lila. 1990. *Language and the Politics of Emotion*. Cambridge University Press.
98. Lyotard, Jean-François. 2003. *Condiția postmodernă: raport asupra cunoașterii*. Traducere de Ciprian Mihali. Panoptikon. Idea Design & Print.Cluj.
99. Macnamara, John Theodore, Jackendoff, Ray, Bloom, Paul, Wynn, Karen. 2002. *Language, Logic, and Concepts: Essays in Memory of John Macnamara*. MIT Press.
100. Mărășescu, Ioana, Neculau, Adrian, Neculau, Radu. 1997. *Psihologia câmpului social: reprezentările sociale*. Ediția a 2-a. Collegium 26. Editura Polirom Știință & Tehnică. Iași.
101. Morris, Charles William. 2003. *Fundamentele teoriei semnelor*. Traducere de Delia Marga. Editura Fundației pentru Studii Europene. Cluj-Napoca.
102. Munteanu, Eugen. 2005. *Introducere în lingvistică*. Editura Polirom.
103. Ng, Sik Hung. 1993. *Power in language: verbal communication and social influence*. Newbury Park: Sage Publications
104. Oakley, Todd, Hougaard, Anders. 2008. *Mental Spaces in Discourse and Interaction*. John Benjamins Publishing.
105. Ontario, Albert N. Katz, Cacciari, Cristina, Gibbs, Raymond W. Jr., Turner, Mark Jr. 1998. *Figurative Language and Thought*. Oxford University Press.
106. Pinker, Steven. 2003. *The Blank Slate: The Modern Denial of Human Nature*. Penguin.
107. Pinker, Steven. 2007. *The Stuff of Thought: Language as a Window into Human Nature*. Penguin.
108. Pinker, Steven. 2010. *The Language Instinct: How The Mind Creates Language*. HarperCollins.
109. Pinker, Steven. 2013a. *Learnability and Cognition: The Acquisition of Argument Structure*. MIT Press.
110. Pinker, Steven. 2013b. *Language, Cognition, and Human Nature. Selected Articles*. Oxford University Press.
111. Ortony, Andrew, ed. 1979. *Metaphor and Thought*. Cambridge University Press.
112. Popescu, Cristian Tudor. 2001. *Un cadavru umplut cu ziare*. Editura Polirom. Iași.
113. Reboul, Anne, Moeschler, Jacques. 2010. *Pragmatica discursului. De la interpretarea enunțului la interpretarea discursului*. Academica 106. Institutul European.Iași.
114. Reboul, Anne, Moeschler, Jacques. 2001. *Pragmatica, azi. O nouă știință a comunicării*. Theoria. Cluj-Napoca: Echinoc.
115. Ritchie, L. David. 2013. *Metaphor*. Cambridge University Press.
116. Rosch, Eleanor, Thompson, Evan și Varela, Francisco. 1992. *The Embodied Mind. Cognitive Science and Human Experience*. MIT Press.
117. Rosch, E., Lloyd, B.B. (ed.). 1978. *Cognition and Categorization*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, (Hillsdale).
118. Roventă-Frumușani, Daniela. 2005. *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*. Comunicare media. București: Tritonic.
119. Schopenhauer, Arthur. 2010. *Arta de a avea întotdeauna dreptate*. Traducere de Gabriel-Horațiu Decuble. Editura Art.București.
120. Searle, John R. 1969. *Speech Acts. An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press.
121. Searle, John R. (ed.) 1971. *The Philosophy of Language*. Oxford University Press.
122. Searle, John R. 1983. *Intentionality. An Essay in the Philosophy of Mind*. Cambridge University Press.
123. Searle, John R. 1984. *Minds, Brains and Science*. Harvard University Press.
124. Searle, John R. 1995. *The Construction of Social Reality*. Simon and Schuster.
125. Searle, John R. 1998. *Mind, Language and Society. Philosophy in the Real World*. Basic Books.
126. Searle, John R. 2000. *Realitatea ca proiect social*. Plural M 55. Iasi: Polirom.
127. Searle, John R. 2004. *Freedom and Neurobiology: Reflections on Free Will, Language, and Political Power*. Editions Grasset & Fasquelle.
128. Searle, John R., Dennett, Daniel Clement și Chalmers, David John. 1997. *The Mystery of Consciousness*. New York Review of Books.

129. Searle, John R., Willis, S., Slusser, Marion. 2004. *Mind. A Brief Introduction: A Brief Introduction*. Oxford University Press.
130. Sharifian, Farzad, Dirven, René, Yu, Ning, Niemeier, Susanne. 2008. *Culture, Body, and Language: Conceptualizations of Internal Body Organs across Cultures and Languages*. Walter de Gruyter.
131. Sperber, Dan. 1995. *Relevance: Communication and Cognition*. Wiley.
132. Spivey, Michael. 2008. *The Continuity of Mind*. Oxford University Press.
133. Spivey, Michael. 2012. *The Cambridge Handbook of Psycholinguistics*. Cambridge University Press.
134. Stefanowitsch, Anatol, Gries, Stefan Th. 2007. *Corpus-Based Approaches to Metaphor and Metonymy*. Walter de Gruyter.
135. Talmy, Leonard. 2003. *Toward a Cognitive Semantics*. MIT Press.
136. Taylor, John R. 2012. *The Mental Corpus: How Language Is Represented in the Mind*. Oxford University Press.
137. Turner, Mark. 1998. *The Literary Mind: The Origins of Thought and Language*. Oxford University Press.
138. Turner, Mark. 2001. *Cognitive Dimensions of Social Sciences*. Oxford University Press, USA.
139. Van Dijk, Teun. 2011. *Discourse Studies. A Multidisciplinary Introduction*. London: United Kingdom, London: SAGE Publications Ltd.
140. Vanhove, Martine. 2008. *From Polysemy to Semantic Change. Towards a Typology of Lexical Semantic Associations*. John Benjamins Publishing.
141. Verhagen, Arie. 2007. *Constructions of Intersubjectivity. Discourse, Syntax, and Cognition*. Oxford University Press.
142. Wierzbicka, Anna. 1999. *Emotions Across Languages and Cultures. Diversity and Universals*. Cambridge University Press.
143. Wilson, Deirdre, Sperber, Dan. 2012. *Meaning and Relevance*. Cambridge University Press.
144. Wodak, Ruth, Richardson, John E. 2013. *Analysing Fascist Discourse: European Fascism in Talk and Text*. Routledge.
145. Yule, George. 1996. *Pragmatics*. 1st Edition edition. Oxford; New York: Oxford University Press.
146. Zlatev, Jordan. 2008. *The Shared Mind: Perspectives on Intersubjectivity*. John Benjamins Publishing.

Studii și articole:

1. Bach, K. 1987. „On communicative intentions: A reply to Recanati”. *Mind&Language* 2. 141–154.
2. Bezuidenhout, A. 1997. „Pragmatics, semantic underdetermination and the referential-attributive distinction”. *Mind* 106: 375–409.
3. Bezuidenhout, A., Cutting, J. 2002. „Literal meaning, minimal propositions, and pragmatic processing”. *Journal of Pragmatics* 34: 433–456.
4. Brandt, Per Aage. 2005. „Mental spaces and cognitive semantics: A critical comment”. *Journal of Pragmatics* 37 (10). 1578-1594.
5. Coulson, Seana, Oakley, Todd. 2000. „Blending basics”. *Cognitive Linguistics* 11 (3). 175-196.
6. Coulson, Seana, Oakley, Todd. 2005. „Blending and coded meaning: Literal and figurative meaning in cognitive semantics”. *Journal of Pragmatics* 37. 1510-1536.
7. Coulson, Seana. 2007. „Electrifying result ERP data and cognitive linguistics”. În Gonzalez-Marquez, Monica (coord.), *Methods in Cognitive Linguistics*. John Benjamins Publishing.
8. Culicover, Peter W. 2005. „Linguistics, cognitive science, and all that jazz”. *The Linguistic Review* 22 (2). 227-248.
9. Dodge, Ellen, Lakoff, George. 2006. „Images schemas: from linguistic analysis to neural grounding”. În: Hampe, B. (ed.), *From Perception to Meaning: Image Schemas in Cognitive Linguistics*. Mouton de Gruyter, Berlin. 57–92.
10. Fauconnier, Giles, Turner, Mark. 1998. „Conceptual Integration Networks”. *Cognitive Science* 22 (2). 133-84.
11. Geeraerts, Dirk, Stefan Groendelaers. 1995. „Looking back at anger: Cultural traditions and metaphorical patterns”. În Taylor, John și MacLaury, R. (coord.), *Language and the cognitive construal of the world*. Berlin, Mouton de Gruyter. 227-251.

12. Gibbs, Raymond, Strom, Lise, Spivey-Knowlton, Michael. 1997. „Conceptual metaphor in mental imagery for proverbs”. *Journal of Mental Imagery*. 21. 83–110.
13. Gibbs, Raymond W. Jr. 1998. „The fight over metaphor in thought and language”. În Katz, N., Cacciari, C., Gibbs, R., Turner, M. (coord.), *Figurative Language and Thought*. New York: Oxford University Press. 88–118.
14. Gibbs, Raymond W. Jr. 2000. „Making good psychology out of blending theory”. *Cognitive Linguistics* 11 (3). 347–58.
15. Gibbs, Raymond, Lima, Paula, Francuzo, Edson. 2004. „Metaphor is grounded in embodied experience”. *Journal of Pragmatics*. 36. 1189–1210.
16. Gibbs, Raymond W. Jr, Tendahl, M. 2006. Cognitive effort and effects in metaphor comprehension: Relevance theory and psycholinguistics. *Mind & Language* 21:3. 379–403.
17. Johnson, Mark. 1992. „Philosophical implicatopns of cognitive semantics”. *Cognitive Linguistics*. nr. 3-4. 345–66.
18. Kovecses, Zoltan, Szabo, Peter, 1996. „Idioms: a cognitive view”. *Applied Linguistics* 17. 326–355.
19. McDonald, S. 1999. „Exploring the process of inference generation in sarcasm: A review of normal and clinical studies”. *Brain and Language* 69. 486–506.
20. McGlone, M. 2001. „Concepts as metaphors”. În Glucksberg, S., *Understanding Figurative Language: From Metaphors to Idioms*. Oxford University Press. 90–115.
21. Moeschler, Jacques. 2002. *Propositional and non-propositional effects in manipulation discourses: The example of Le Pen's TV talk in the French electoral campaign of 2002*. Geneva: Departament of linguistic. http://www.unige.ch/lettres/linguistique/moeschler/publication_pdf/moeschler_manipulation.pdf
22. Oakley, Tood, Coulson, Seana. 2008. „Connecting the dots. Mental spaces and metaphorical language in discours”. În Oakley, Todd, Hougaard, Anders (coord.), *Mental Spaces in Discourse and Interaction*. John Benjamins Publishing.
23. Ortony, Andrew. 1975. „Why metaphors are necessary and not just nice”. *Educational Theory* 25. 45–53.
24. Ritchie, L. David. „Lost in «Conceptual Space»: Metaphors of Conceptual Integration”. http://pdxscholar.library.pdx.edu/comm_fac/3.
25. Rosch, E.H. 1973. „Natural categories”. *Cognitive Psychology* 4 (3). 328–50.
26. Ruiz de Mendoza Ibanez, Francisco Jose, Perez Hernandez, Lorena. 2003. „Cognitive operations and pragmatic implication”. În: Panther, Klaus-Uwe, Thornburg, Linda L. (Eds.), *Metonymy and Pragmatic Inferencing*. Benjamins, Amsterdam. 23–49.
27. Sandra, Dominiek, Rice, Sally. 1995. „Network analyses of prepositional meaning: mirroring whose mind-the linguist's or the language user's”. *Cognitive Linguistics* 6. 89–130.
28. Solomon, Robert C. 1995. „The Cross-Cultural Comparison of Emotion”. În Ames, Roger, Solomon, Robert C., Marks, Joel (coord.), *Emotions in Asian Thought: A Dialogue in Comparative Philosophy*. SUNY Press. 253–309.
29. Sonea, Ioana-Silvia. 2008. „Metaphor and Romanian Politics. A cognitivist approach”. *Studia Universitatis Philologia*. LII, 4. 157–162.
30. Sonea, Ioana-Silvia. 2006. „Integrarea ca o nuntă și caftela politică. O analiză a metaforei în presa scrisă”. *Conviequirea*. Anul 10, nr. 1-4: 171–176.
31. Sperber, D., Wilson, D. 1998. „The mapping between the mental and the public lexicon”. În Carruthers, P., Boucher J. (coord.), *Language and Thought*. Cambridge University Press. 184–200
32. Sperber, D., Wilson, D. 2002. „Pragmatics, modularity and mindreading”. *Mind & Language* 17:1/2. 3–23.
33. Sperber, D., Wilson, D. 2008. „A deflationary account of metaphors”. În Gibbs, R. (coord.), *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge University Press. 84–105.
34. Tendahl, M., Gibbs, R. 2008. „Complementary perspectives on metaphor: Cognitive linguistics and relevance theory”. *Journal of Pragmatics* 40. 1823–1864.
35. Turner, Mark. 2007. „Conceptual Integration”. În Geeraerts, Dirk, Cuyckens, Hubert (coord), *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford University Press. 421–462.
36. Wilson, Deirdre. 2010. „Parallels and differences in the treatment of metaphor in relevance theory and cognitive linguistics”. *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis*. 42–55.
37. Wilson, Deirdre, Carston, Robyn. 2006. „Metaphor, relevance and the «emergent property» issue”. *Mind & Language* 21. 406–433.
38. Wilson, Deirdre, Sperber, Dan. 1986. „On defining relevance”. În: Grandy, Richard E., Warner, Richard (ed.). *Philosophical Grounds of Rationality: Intentions, Categories, Ends*. Clarendon Press, Oxford. 243–258.

39. Wilson, Deirdre, Sperber, Dan. 2004. „Relevance theory”. În: Horn, Laurence, Ward, Gregory (ed.). *The Handbook of Pragmatics*. Blackwell Publishing, Oxford. 607–632.
40. Zlatev, Jordan. 2006. „What’s in an image schema? Bodily mimesis and the grounding of language”. În: Hampe, B. (Ed.). *From Perception to Meaning: Image Schemas in Cognitive Linguistics*. Mouton de Gruyter, Berlin. 313–342.